

§ 41

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluiden ympäristönsuojeluyksikölle Haltialanmetsän luonnonsuojelun alueen perustamisesta

HEL 2019-000079 T 11 01 04

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi seuraavan lausunnon Haltialanmetsän luonnonsuojelun alueen perustamisesta:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa Haltialanmetsän luonnonsuojelun alueen perustamista esityksen mukaiselle alueelle Keskuspuiston pohjoisosaan jäljempänä esitetyin tarkennuksin.

Suunniteltu Haltialanmetsän luonnonsuojelun alue sijaitsee Pohjois-Helsingissä, Tuomarinkylän kaupunginosassa, Haltialan, Niskalan ja Tuomarinkylän kylien alueella, Keskuspuiston pohjoisosassa Vantaanjoen jokilaakson ja Paloheinän välisellä alueella. Pinta-alaltaan noin 137 hehtaarin laajuiseksi suunniteltu luonnonsuojelun alue rajautuu pohjoisessa Kuninkaantammentien eteläpuoliseen Pitkäniemenmetsään, idässä ja kaakossa Haltialan aarnialueen olemassa olevaan luonnonsuojelun alueeseen, Haltialan tilan peltoihin ja Paloheinän golfkentän alueeseen, etelässä Paloheinän ulkoilun alueen keinolumilatulinjaan ja ulkoilutiehen, sekä lännessä Haltiavuorentaipaleen itäpuoliseen metsäalueeseen, Haltiavuoreen ja ulottuu luoteessa lähes Kuninkaantammentiehen sekä Pitkäkoskeniityn ja -lehdon alueisiin.

Suunniteltu luonnonsuojelun alue sisältyy pienempi pinta-alaisena ja kaksiosaisena, Paloheinänkorpi ja Haltialanlehto nimisinä, Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan 2008–2017 sekä lähes nykyisen mukaisesti rajattuna Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan 2015–2024. Voimassa olevassa yleiskaavassa ja sen oikeusvaikutteisessa kaupunkiluontokartassa alue on pääosin merkitty luonnonsuojelun alueeksi. Voimassa olevassa asemakaavassa esitetty luonnonsuojelun alue on merkitty retkeily- ja ulkoilun alueeksi sekä luonnonsuojelun alueeksi.

Haltialanmetsän pohjoispuolella, Vantaanjoen varressa sijaitsevat olemassa olevat Pitkäkosken rinnelehdon, Vantaanjoentörmän ja Ruutinkosken lehdon luonnonsuojelun alueet sekä Haltialanmetsän koillispuolella Haltialan aarnialueen ja Niskalan arboretumin suojelun alueet, jotka yhdessä Haltialanmetsän kanssa muodostavat tulevaisuudessa 186 hehtaarin suojelun aluekokonaisuuden.

26.02.2019

Haltialanmetsän alue on maastonmuodoiltaan vaihtelevaa, melko tasaisten ja savipitoisten maalajien korpi- ja lehtoalueiden väleissä ja reunoilla on kantavien moreenimaiden ja paikoittaisten kalliopaljastumien täplittämiä mäki- ja rinnemaastoja. Kasvillisuudeltaan alue on monipuolista ja rehevää, sieltä löytyy laajoja lehtokorpija, turvelehtoja, sekä tuoreita ja kosteita lehtoja sekä tuoreita ja lehtomaisia kangasmetsiä. Joitain pieniä harvapuustoisia alueita lukuun ottamatta koko Haltialanmetsän alue on kuusivaltaista sekametsää, jossa puuston ikä vaihtelee jonkin verran alueittain, alueiden käyttöhistoriasta johtuen. Valtaosa ylispuustosta on järeää ja kookasta, noin 70–100 vuotta vanhaa. Esitetyn suojelualueen kaakkoisosa poikkeaa muusta Haltialanmetsän alueesta lehtipuuvaltaisuutensa takia. Esitetyllä luonnonsuojelualueella on nykyisellään lahoppuuta kohtalaisesti, mutta sen määrä tulee, samoin kuin eriasteisesti heikentyneiden puiden määräkin, suojelualueen perustamisen sekä hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisten toimenpiteiden myötä kasvamaan selkeästi. Alueen laajan virkistyskäytön takia on tärkeää, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt ulkoiluteiden ja reittien sekä muiden toiminnallisten alueiden ympäristöjen hoidosta huolehditaan hyvin kaikkien käyttäjien turvallisuuden takaamiseksi.

Haltialanmetsän esitetyn luonnonsuojelualueen rauhoituksen tarkoituksena on suojella näitä luontotyyppisiä sekä alueella esiintyvien monipuolisten lehtojen ja korpimetsien muodostama kokonaisuus. Alue on määritelty Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmässä arvokkaaksi kasvillisuus- ja luontoalueeksi, sekä myös linnustollisesti arvokkaaksi alueeksi. Alueella elää ja pesii myös liito-oravia. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on tuotu hyvin esiin eri luontotyyppien ja alueiden suojelun tavoitteet sekä niiden saavuttamiseksi vaadittavat toimenpiteet. Näistä toimenpiteistä merkittävimpiä tulevat olemaan lehto- ja korpialueiden ennallistaminen sekä näiden toimenpiteiden vaikutukset koko Haltialanmetsän suojelualueen sekä ympäröivien alueiden vesitalouteen. Tärkeää ovat myös kulun ja kulkemisen ohjaus liiallisen kulumisen estämiseksi, hyvä alueen opastus sekä suojelualueiden merkitseminen sekä alueesta kertominen ja käytön ohjeistaminen hyvillä infotauluilla ja opasteilla muun muassa ei toivotun käytön ehkäisemiseksi sekä hyvien reitistöjen ylläpitäminen niin suojelualueella, kuin sen lähiympäristössäkin. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on huomioitu hyvin ulkoiluteiden ja muiden reittien varsien puuston ja muun puuvartisen kasvillisuuden hoidon tarve, mutta reittien varsien niitto sekä muu reittien reunojen ja rakteiden kunnossapito olisi hyvä lisätä suunnitelmaan mahdollisten väärinkäsitysten välttämiseksi.

Esitetyn luonnonsuojelualueen rajauksen ulkopuolella, suojelualueen luoteisosan rajaa sivuaa itä-länsi suuntainen, Haltialan tilakeskuksen ja Pitkäkosken välinen Kuninkaantammentie, joka on muinaismuistolailta suojeltu historiallinen tie. Suojelualueen rajauksen sisäpuolella, alueen

26.02.2019

luoteisosassa Haltiavuoresta itään, sijaitsee kaksi pienikokoista historiallista kivilouhosta, jotka ovat muinaismuistolain perusteella suojeltu kiinteinä muinaisjäännöksinä. Nämä suojelukohteet on kirjattu Haltialanmetsän hoito- ja käyttösuunnitelmaan muinaismuistokohteina. Suojelualan sisällä olevien suojelukohteiden mahdollisesti tarvitsema hoito olisi hyvä huomioida kirjaamalla se hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Haltialanmetsän luonnonsuojelualue on osa Keskuspuiston pohjoisosan ja Paloheinä-Haltialan alueen merkittävää ulkoilu-, liikunta-, viher- ja virkistysaluetta, joka on hyvin tärkeä niin lähialueiden asukkaille, laajemmin helsinkiläisille kuin muillekin pääkaupunkiseudun asukkaille. Keskuspuiston pohjoisosan alueella on suuri merkitys niin paikallisena, alueellisen kuin seudullisenakin liikunta- ja ulkoilualueena ja lähialueille rakentuvien uusien asuntoalueiden sekä vanhojen asuinalueiden täydennysrakentamisen sekä Vantaanjoen pohjoispuolelle laajenevien Vantaan kaupungin asuinalueiden myötä alueen virkistyskäytön paineet tulevat kasvamaan entisestään. Keskuspuiston pohjoisosan ja Paloheinä-Haltialan alueella on jo nyt laaja kirjo erilaisten lajien ympäri vuoden tapahtuvaa harrastustoimintaa ja se muun muassa on tällä hetkellä kokonsa suhteutettuna Etelä-Suomen vilkain talviliikuntakeskittymä.

Myös ympäri vuoden käytävissä olevien kävely- ja pyöräilyreitiverkkojen parantaminen ja laajentaminen tuo lisää haasteita koko keskuspuiston virkistyskäytölle. Nykyisen koko Keskuspuiston pituudelta Pitkäläskoskelta Eläintarhaan ja keskustaan polkupyöräilyn mahdollistavan reitin sekä useiden poikittaisreittien lisäksi tarvitaan kaupunkirakenteen tiivistyessä lisää myös talvisin kunnossapidettyjä ulkoiluteitä niin Keskuspuiston pohjoisosaan kuin koko Keskuspuiston alueelle. Tähän tarpeeseen pyritään osittain vastaamaan Kuninkaantammentien muuttamisella talviaikana ladusta talvikunnossapidetyksi ulkoilureitiksi.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on huomioitu hyvin alueen merkitys ja tarkeys ulkoilu-, liikunta- ja virkistysalueena, sekä näiden toimintojen tarpeiden huomioiminen ja yhdistäminen suojelualueen tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Kaikkien näiden tavoitteiden yhteensovittaminen vaatii tulevaisuudessa kaikkien eri toimijoiden, eri palvelukokonaisuuksien henkilöstön, kuin myös eri sidosryhmien hyvää yhteistyötä ja yhteisten tavoitteiden mukaista toimintaa.

Kokonaisuudessaan on hyvä, että tämä eliölajeiltaan, kasvillisuudeltaan ja luontotyypeiltään merkittävä ja sijainniltaan Helsingin viheralueverkostossa ja Keskuspuiston kokonaisuudessa keskeinen alue ja sen luonnonarvot saadaan säilymään. On myös tärkeää, että keskellä tiivistyviä asuinalueita oleva ja helposti saavutettava merkittävä lähivirkistys, luonto- ja ulkoilualue mahdollistaa nuorten sekä omatoimisen että ohja-

26.02.2019

tun luonnossa liikkumisen sekä mahdollistaa osaltaan nuorille hyvän luontosuhteen kehittymisen ja sitä kautta kasvun ympäristövastuullisiksi kansalaisiksi. On tärkeää, että luonto- ja luonnonsuojelualueita on myös kaupunkialueella ja lähellä asuinalueita julkisen liikenteen yhteyksillä ja kevyen liikenteen keinoin saavutettavissa.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Hannu Airola, projektipäällikkö, puhelin: 310 87743
hannu.airola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Haltialanmetsä lausuntopyyntö
- 2 Haltialanmetsän luonnonsuojelualue hoito- ja käyttösuunnitelma
- 3 1_Haltialanmetsä perustamisesitys
- 4 2_Haltialanmetsä kartta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluiden ympäristönsuojeluyksikkö on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta kannanottoa Haltialanmetsän luonnonsuojelualueen perustamisesta. Kannanotto on pyydetty antamaan 28.2.2018 mennessä.

Luonnonsuojelualueen perustamisesta on pyydetty lausunnot myös Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalta sekä seuraavilta yhdistyksiltä ja toimijoilta: Helsingin kaupunginosayhdistykset ry, Helsingin latu ry, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, Helsingin Polkupyöräilijät ry, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, Helsingin suunnistajat, Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin -liike, Keskuspuistoryhmä, Kiertävä luontokoulu Naakka, Mountain Bike Club Finland-MTBCF ry, Pakilan Veto ry, Pakila seura ry, Paloheinä Golf ry, Paloheinän-Torpparinmäen kaupunginosa ry, Suomen Latu ry, Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Virtavesien hoitoyhdistys ry.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

26.02.2019

Asia/4

Lisätiedot

Hannu Airola, projektipäällikkö, puhelin: 310 87743
hannu.airola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Haltialanmetsä lausuntopyyntö
- 2 Haltialanmetsän luonnonsuojelualue hoito- ja käyttösuunnitelma
- 3 1_Haltialanmetsä perustamisesitys
- 4 2_Haltialanmetsä kartta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano